

פרסום במקורות מידע בגישה הפתוחה – המלצות לגיבוש מדיניות מוסד הטכניון

הספרייה המרכזית בטכניון
איריס פרחי לוי
בהנחיית: גב' ילנה יארושנקו

- מטרה: מיפוי אופציות שת"פ בין מו"לים מובילים למוסד אקדמי טכנולוגי וריכוז נתוני מדיניות הפרסום ב-Open Access (OA)-לשם גיבוש מדיניות הטכניון לפרסום בגישה הפתוחה. רקע: בעידן תחייתם של כתבי עת איכותיים בפורמט-OA, מתרבים המו"לים המציעים לחוקרים לפרסם עבודתם ב-OA תמורת תשלום: נוצר מצב שבו המוסד משלם למו"לים עבור מנויים לספרות מקצועית והחוקר ישלם לאותם המו"לים עבור הפרסום ב-OA. נדרשת מדיניות מוסדית להקצאה יעילה של תקציבי המוסד והספרייה, בשילוב מודלי-OA עם מערכת המנויים המסורתית ולכוון החוקרים למודל הפרסום המיטבי לצרכיהם.
- מהלך העבודה: רוכזה מדיניות הפרסום ב-OA של חמישה מו"לים מובילים. נחקרה מדיניות הפרסום ב-OA במוסדות אקדמיים דומים בארץ ובחו"ל ונסקרה הספרות המתייחסת לשינוי מערכי-הרכש בספריות בעידן ה-OA.
- התוצר הסופי: נייר עבודה המציג מודלים ויוזמות-OA שאומצו באוניברסיטאות טכנולוגיות מובילות בעולם וראויים ליישום בספריית הטכניון. מסקנות המלצות ותרומה לארגון:
1. מודל-OA מגביר חשיפה, תדירות ציטוטים ומעלה מוניטין למוסד ולחוקר. מכאן הדרישה לפיתוח מדיניות הולמת באקדמיה.
 2. מרבית המו"לים מציעים שלוש אופציות פרסום: Gold, hybrid ו-Self-archiving במאגר מוסדי.
 3. לבחירת מודל שת"פ רלוונטי ולהתאמת אופציות הפרסום האופטימליות לחוקרי המוסד, מומלץ לספריית הטכניון ליזום ולהוביל מהלך לאימוץ הגישה הפתוחה. מתבקשת העמקת המעקב ולימוד עדכני של תחום ה-OA בליווי מקצועי של הנהלת המוסד לקבלת החלטות בנושא. נדרשת הגברת תהליך מתן הייעוץ לחברי סגל ויצירת מנגנון משוב מצידם.
 4. מומלץ לספריית המוסד לשקול שימוש בפלטפורמה אדמיניסטרטיבית שתאפשר לנהל תהליך התשלומים הכרוכים בפרסום ב-OA אצל מו"לים מרובים. מערכת כזאת-OpenAccessKey קיימת במכון וייצמן.
 5. דומה, כי מודל SCOAP3¹ מהווה אופציה ראויה לבדיקה מעמיקה של הטכניון ועיקרו העמקת שת"פ בין חוקרים מדיסציפלינות שונות ליצירת קבוצות אינטרס משותף בניהול מו"מ מיטבי עם המו"לים.

¹ Sponsoring Consortium for Open Access Publishing